

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30'—
za pol leta " 15'—
za inozemstvo
za celo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. — Ple-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopiral se na vra-
čajo. — Pisca in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava le v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
ntr. št. 2506. — Račun
pri poštni prireditelji
št. 14.194.

Kmetijski list

Kongres češkoslovaške kmečke stranke.

**Velika udeležba. — Ministri in parlamentarci na kongresu. —
Velepomembna poslanica bivšega češkega ministrskega predsed-
nika dr. Antonina Švehle kongresu.**

Dne 7. maja se je zbralo na kongresu češkoslovaške kmečke stranke v Pragi nad 2000 delegatov vseh kmečkih organizacij češkoslovaške republike. Ker letos Slovenci na tem kongresu nismo bili zastopani, zato objavljamo poročilo o tem kongresu tako, kakor ga je priobčil poluradni list nam prijateljske in zavezniške češkoslovaške republike »Prager Presse«.

Pozdrav predsedniku republike.

»Prager Presse« z dne 8. maja t. l. poroča:

»Kongres je začel zborovati danes (dne 7. t. m.) dopoldne. Na čelu dvorane so zavzeli svoja mesta predsedstvo stranke in izvršni odbor. Dvorana je bila bogato okrašena. V ozadju je postavljen kip predsednika stranke dr. Antonina Švehle.

Kongres je otvorila godba, ki je zaigrala državno himno. Nato je podpredsednik stranke Stanek pozdravil vse navzoče in predlagal, naj se pošlje pozdravna brzojavka predsedniku republike Masaryku, ki se glasi:

»Gospod predsednik! Redni kongres republikanske kmečke stranke Vas najudanejšje pozdravlja kot ustanovitelja naše državne neodvisnosti, kot prvega predsednika, kot skrbnega čuvarja miru in kot znanilca novih potov narodu in državi. Zagotavljamo Vam, gospod predsednik, da bo naše kmečko ljudstvo, ki je v državni neodvisnosti vedno gledalo svoj najvišji ideal, vedno čuvalo varnost in zdrav razvoj države.«

Pozdrav dr. Švehli

se glasi:

»Dragi predsednik in voditelj! Z največjo udanostjo in z iskreno ljubeznijo in hvaležnostjo Te pozdravlja kongres kot svojega poglavarja in kot dolgoletnega političnega voditelja, ki mu bo narod za njegove žrtve vedno hvaležen za njegovo delo za svobodo in za konsolidacijo države. Globoko obžalujemo, da Ti Tvoja zdravje ne dopušča biti med nami, ker si ga žrtvoval svojemu ljudstvu. Tvoj duh in pa velike resnice, ki si jih učil svoj narod in nas kmete, nas bodo vodile na tem kongresu in s tem, da bomo ostali zvesti Tvojim idejam, Ti hočemo izkazati svojo zvestobo. Nobena sila nas ne more ločiti od Tebe in od velikih smernic, ki nam jih je dala Tvoja ljubezen do domovine in Tvoja ljubezen do kmečkega naroda. Mi bomo srečni, ko Te bomo zopet videli na aktivnem delu za državo in za stranko in mi vsi čutimo, da bo ta trenutek za nas vse velik praznik. Z željo, da se Ti skoraj povrne dragoceno zdravje, otvarjamo kongres, ki je posvečen v Tvojem duhu resnemu delu za državo in za kmečki narod, ki je najjačja opora države.«

Za temi pozdravi je poročal podpredsednik stranke g. Stanek o dosedanjem delu stranke in o njenih uspehih na korist čeških kmetov.

**Zgodovinska poslanica
dr. Švehle vsem kmečkim
narodom.**

Za podpredsednikom stranke Stanekom se je oglasil za besedo češki minister za poljedelstvo dr. Srdinko, ki je prečital poslanico bolnega voditelja dr. Švehle kmečkemu kongresu. Kongres je poslušal to poslanico stoje. Branje je trajalo nad 1 uro. V izvlečku se poslanica glasi:

»Človek, ki mora čakati, da vzklije seme — človek, ki mora po nevihti znova začeti, čeprav je izgubil eno leto dela — človek, ki dostikrat cela desetletja izpreminja skale v plodno zemljo — ta človek ima vse sposobnosti, da preuredi vso človeško družbo na takih temeljih, ki jamčijo za mir in red in za delo, brez katerega ni blagostanja.

Meščan je preveč nervozen, ne samo od ropota, ampak tudi po načinu svojega dela, ker je tesno zvezan z mehničnim predelovanjem materiala, kar daje človeku dostikrat občutek, da je vsegamogočen, ker se materijal, ki ga meščan (obrniki) predeluje, predelavi ne upira. Kmet pa mora računati z odporom, ker ima opraviti z organsko produkcijo in tem odporom se mora kmet umikati, kajti to so naravni zakoni. Ta razlika je ustvarila dva različna značaja, in sedaj nastane vprašanje, kateri značaj je za ureditev razmer boljši: mestni ali kmečki?

Ni dvoma, da je kmet v tem oziru daleč pred meščanom. Zakaj pa torej doslej ni odločeval kmet v javnem življenju? Samo zato ne, ker je bil zaradi ljubezni do svoje zemlje vedno premalo pripravljen ali pa sploh nepripravljen, da bi posegal v tok dogodkov. Zato so tok zgodovine vedno določala mesta, ki so kmeta priganjala le k temu, naj svojo zemlje obdelata. Tej politiki pa je treba napraviti konec in hvala našemu tehničnemu, političnemu in kulturnemu napredku je tudi mogoče temu napraviti konec. Vsaka akcija, pa naj bo še tako plemenito mišljena, je prazna diplomatska igra, če se ne opira na kmečki pokret in če niso kmetje odločilni politični činitelji v državi.

Kmetje morajo vladati.

To ni nikakó vladohlepje z naše strani, ampak je le sredstvo za večji napredek človeške družbe. Meščani so preveč paraziti (zajedalci), da bi mogli ustvarjati nov družabni red. Oni so že od nekdanj navajeni na privilegije in najdejo vedno tisoč izgovorov, da jim ni treba ustvarjati novih vrednot. Kmeta pa je narava

učila, da se na njene zakone ozira in zato se je kmet navadil pokoriti se tudi onim zakonom, ki so mu jih dali tuji ljudje. Kmečki pokret pa uči kmete, da si sami dajejo postavbe. Še več: Kmet mora vsem dajati postavbe! Samo tisti, ki se je naučil pokorščine, lahko zapoveduje. Kmet mora biti v vseh državah na vladi. Vladati v demokratični državi, to pomeni skrb in odgovornost in potrpljenje. Vse to pa ima samo kmet, ker so ga vsega tega naučili zakoni.

**Zaničevano kmečko delo —
zaničevan kmet.**

Kmečko delo se smatra še vedno za sramotno in manjvredno. Dokler bo temu tako, nismo svobodni. Le ne varajmo se! Mi še vedno smrdimo po kravjem hlevu in konjskem gnoju. O nobenem človeškem delu se ne govori tako zaničljivo kakor ravno o kmečkem.

Če pa zaničujejo ljudje naše delo, tudi tistih ne morejo čeniti, ki to delo opravljajo, čeprav je naše delo tisto, od katerega živi vse človeštvo (kruh) in čeprav se gre za stan, ki je najštevilnejši.

Zakaj pa se tako godi? Zakaj je tako? To je samo krivda kmetov, ker so pasivni, ker so navezani na zemljo, ker so okorni in razcepjeni in nesložni. Temu nasproti pa so meščani centralizirani in združeni na enem mestu, navadno na utrjenem, in so zato bolje orientirani. Poleg tega pa so imeli meščani skupaj s plemstvom in s cerkvenimi dostojanstveniki vedno vso moč v rokah. Tukaj se z dobroto ne da nič opraviti. Tu pomaga samo boj in borbenost!

Naše ponižanje je mednarodno. Zato pa mora biti tudi boj proti temu ponižanju mednarodni. Je čisto vseeno, če se imenuješ »kmet« ali »mužik« ali »Bauer« ali pa »chlop« ali »paysan« — v vseh teh imenih leži nekaj poniževalnega. Če se reče komu »kmet«, si že predstavljajo ljudje človeka, ki mu gleda slama iz čevljev in mu štrli seno iz las. Kmetje vedno pravijo: »Dajte nam!« Ja — kdo pa naj nam da? Mi kmetje moramo govoriti drugače: »Mi si bomo sami vzeli!« Tako moramo govoriti v bodoče. Nam sploh nima kdo kaj dati. Bila je velika napaka in nesmisel, da smo vedno kričali, naj nam kdo kaj da! To je neumnost! Če nam hoče kdo kaj dati, mora vendar najprej nam vzeti, če hoče kaj dati! Zato pa smo mi zastopani v vladi primerno svojemu številu, ker smo mi tisti, ki dajemo kruh, brez katerega tudi država ne more naprej. Vse drugo je bedastoča.

**Kaj hoče kmečka inter-
nacionala?**

Zato pa hoče kmečka mednarodna organizacija nekaj novega: Ona hoče družabni red preurediti tako, da bo kmetu pomagala in zato sili kmeta, da vzame sam oblast v svoje roke.

Poslanico predsednika Švehle so pozdravili navzoči z ogromnim ploskanjem. Ni čudo — vsaj tako krepko in jasno še ni zlepa kdo očrtal pomena kmečkega pokreta, ki se zmagovito širi po celi Evropi.

Pokret agrarnih interesentov v Sloveniji.

Veliki in ugledni zagrebški list »Obzor« je objavil dne 7. maja t. l. sledeči članek o agrarnih interesentih v Sloveniji:

»Pokret agrarnih interesentov v Sloveniji in v Prekmurju se je začel takrat, ko je sedanja vlada izjavila, da bo še letos končno veljavno likvidirala agrarno reformo.

»Agrarni interesenti« v Sloveniji so oni ljudje, ki so zainteresirani na agrarni reformi in ki bi morali na podlagi dosedanjih zakonov in uredb dobiti zemljo. Na agrarni reformi je danes v Sloveniji interesirano 20.167 oseb, ki so izključno kmetje ali pa kmečki delavci. Če računamo, da šteje vsaka od teh rodovin le 5 oseb, potem je v Sloveniji interesiranih na agrarni reformi preko 100.000 ljudi.

Vsi ti interesenti so se organizirali v Zvezi agrarnih interesentov, ki ima svoj sedež v Ljubljani. Pravila »Zveze« so oblastno potrjena. Tej organizaciji stojita nasproti dve organizaciji veleposestnikov in sicer »Njiva« in »Lesni agrar«.

Vprašanje agrarne reforme v Sloveniji obstoji v tem, da se dosedanja zakoni in uredbe o agrarni reformi niso ozirali na posebni značaj dežele, ki je alpinska in hribovita. Zaradi alpskega značaja in podnebja veleposestva v Sloveniji niso mogla uspevati razen gozdnih veleposestev. Že pred vojno je propadlo mnogo veleposestev poljedelskega značaja v Sloveniji, in so prešla v roke denarnih magnatov, ki so veleposestva kupovali za parceliranje. Parcele so prodajali malim kmetom, ki so zemljo potrebovali. To je najboljši dokaz, da se veleposestva v Sloveniji zaradi alpskega značaja dežele ne dajo držati, ker nimajo tiste ugodne lege kot posestva v ravninah, ker se ne dajo obdelovati s stroji. Slovenski kmet je navezan v glavnem na ročno delo.

Zato pa se veleposestva v Sloveniji nikakor ne dajo primerjati z onimi v Vojvodini in pogrešno je, da bi obdržal veleposestnik v Sloveniji ravno tak maksimum kot v Vojvodini. Dosedanji maksimum od 75 ha je za Slovenijo previsok, ker tolike površine ena rodovina ne more obdelovati. Za Slovenijo bi zahteval maksimum 50 ha.

V socialni strukturi slovenskega kmeta se opaža vedno želja, da bi dobil tisto zemljo. Slovenija je razmeroma prenapolnjena, kar se občuti posebno v najnovšem času, odkar je onemogočeno izseljevanje. Tisti Slovenci, ki niso mogli najti kruha doma, so hodili pred vojno v Trst in na Reko, potem v rudnike v Nemčijo, največ pa v Ameriko. Zato imajo Slovenci največ izseljencev med vsemi Jugoslavnimi. Izseljenci pa niso bili industrijski delavci, ampak obubožani kmetje, ki so se izseljevali le za to, da bi se mogli kasneje z nekoliko denarja vrniti domov. Izseljevanje pa je danes skoro nemogoče in zato so kmečki domovi prepolni ljudi, ki si žele vsaj košček zemlje za obdelovanje. Zato je agrarna reforma za Slovenijo silno važno gospodarsko in socialno vprašanje.

Ker imajo slovenski kmetje malo zemlje, so prisiljeni, da jo čim bolj obdelujejo, da povečajo pridelek. Zato je mala posest za Slovenijo tudi s strokovno-kmečkega stališča mnogo važnejša kakor so veleposestva.

V Sloveniji je danes 215 veleposestev, ki merijo 200.311 hektarjev. Od te površine so dobili agrarni interesenti do danes v zakup le 16.162 ha, po zakonu pa bi bili morali dobiti 25.366 ha. Diferenco so obdržali veleposestniki pod naslovom raznih supermaksimov, prispevkov za patronate itd. Take izjeme so dovoljevali agrarni uradi od slučaja do slučaja, dostikrat pa so obdelovalno zemljo tudi nalašč klasificirali kot močvirje ali kot pašnike, ki ne spadajo pod agrarno reformo.

Od tistih 16.162 ha, ki so jih dobili agrarni interesenti v zakup, se nahaja 3101 ha v ljubljanski oblasti, v mariborski pa 14.061 ha.

Radi zgoraj omenjene razlike od 10.000 hektarov pa zahteva danes »Zveza agrarnih interesentov« revizijo agrarnih odnošajev. Do danes še mnogo veleposestev v Sloveniji ni bilo reambuliranih, a med njimi so taka, ki spadajo pod agrarno reformo, pa vendar od njih niso dobili agrarni interesenti niti enega kvadratnega metra zemlje. Agrarni interesenti v Sloveniji so pripravljani, da plačajo tisto zemljo v obrokih v 25 letih. Gre se tudi za to, kdo naj cení zemljo. »Zveza agrarnih interesentov« predlaga, naj cení zemljo komisija, v kateri bi bil 1 sodnik okrajnega sodišča in po 2 člana občinskih odborov. Ocenjevala naj bi se zemlja na način, ki je v Sloveniji običajen pri ceni zemlje ob zapuščinah ali pa pri izročitvah posestev od očeta na sina.

Ker se sedaj izdeluje zakonski načrt agrarnega zakona, a v komisiji, ki ta zakon izdeluje, ni niti enega Slovenca, zato zahteva »Zveza agrarnih interesentov«, da se pozove v to komisijo tudi eden njen član, ki pozna agrarne razmere v Sloveniji, ki bi bil v tem oziru popolnoma objektivni.

Da se spozna socialna struktura slovenske vasi, navajam sledeče številke: Slovenija ima 74 odstotkov malih kmetov, 16 odstotkov srednjih, 7 odstotkov premožnejših, vse drugo pa odpada na državno, oblastno in cerkveno posest. V Sloveniji imamo celo še fidejkomise, ki jih je že vidovdanska ustava ukinila, kar se pa praktično ni izvedlo, češ da je za to potreben poseben zakon.

Tudi vprašanje gozdnih veleposestev v Sloveniji še ni rešeno. Tudi to vprašanje bi se moralo rešiti tako, da bi gozdove lahko odkupovale občine, ki bi dobile kredit za nakup pri domačih rajfajzenovkah. Tudi mala vprašanja, ki so s tem v zvezi, n. p. vprašanje stelj, drv za kurjavo, bi se morala rešiti pri tej priložnosti. Važno je tudi vprašanje pašnikov v Alpah zaradi živinoreje.

V narodnem oziru je zanimivo, da je od 215 veleposestnikov v Sloveniji le 168 naših državljanov, med temi pa le 106 Slovencev.

Te dni se je nudila v Beogradu deputacija Zveze slovenskih agrarnih interesentov, ki jo je minister dr. Frangeš prav ljubeznivo sprejel in obljubil, da bo po možnosti izrečene želje vpošteval.

»Zveza« deluje sedaj na to, da ustanovi zadrugo »Gruda«, ki bi izpeljala notranjo kolonizacijo v Sloveniji.

Albin Prepeluh.

* * *

Zakonska načela za podeljevanje agrarne zemlje.

Oddvojena veleposestniška agrarna zemlja se daje prvenstveno v zakup kmetom iz najbližnjih okolišnih vasi. Iz drugih vasi pridejo v poštev samo tedaj, ako niso od veleposestva tako daleč oddaljeni, da ne bi mogli dobro obdelovati zemljo in če je še kaj zemlje ostalo po tem, ko so dobili vsi agrarni interesenti iz najbližjih vasi določeno površino.

Zemljo se daje onim kmetskimi družinam, katere sploh nimajo zemlje, ali pa imajo izpod 10 oralov obdelovalne zemlje.

Prvenstvo pri dobivanju agrarne zemlje imajo invalidi, vdove in vojne sirote ter dobrotoljci. Nobena družina ne more dobiti večje površine, s katero bi z lastno zemljo imela več kakor 10 oralov obdelovalne zemlje, razen ako ima družina več kot deset članov, ki žive v skupnem gospodarstvu.

Pašniki se smejo dajati samo v celoti kmetom okolišnih vasi.

Kmetski obrtniki, ki se pečajo tudi s kmetijo, dobijo agrarno zemljo, kadar so vsi siromašni kmetje dobili sorazmerno svoj delež. Zakupnik ne sme dovoliti otvaranje novih potov preko zakupne zemlje in sploh ne sme dovoliti obremenitev zemlje z novimi servitutami, a postoječe mora varovati.

Zakupnik je dolžan, da skupno z ostalimi interesenti drži v redu odvodne jarke, kanale in slične ureditve na posestvu v sorazmerju koristi in zakupni površini po naredbah organov ministrstva za agrarno reformo. Ravno tako je dolžan zakupnik sodelovati pri vzdrževanju javnih potov po obstoječih predpisih.

Zakupniku je prepovedano dajati zemljo v podzakup. V tem slučaju se zakupniku agrarna zemlja odvzame.

V slučaju zakupnikove smrti preide zakup na njegove naslednike.

Zakup preneha, oziroma zemlja se odvzame agrarnemu interesentu tedaj, ako ne izpolnjuje vseh pogojev zakona o agrarni reformi.

* * *

Sestanek agrarnih interesentov iz krajev Lipnica, Lancovo, Kamna gorica, Lesce, Predtrg in Radovljica se je vršil preteklo nedeljo pri Šumiju v Lescah. Kakor drugod so tudi tukaj prišli agrarni interesenti v tako velikem številu, da so popolnoma zasedli prostorno dvorano. Geometer Milan Mravlje je najprvo poročal o stanju agrarne reforme v Sloveniji in nato o uspehih deputacije Zveze slovenskih agrarnih interesentov v Beogradu. Po natančnih navodilih in nasvetih so navzoči soglasno sklenili, da bodo še tekom tega leta uredili vsa tehnična dela, ki so potrebna za prepis v zemljiško knjigo. Kadar bo zakon o razlastitvi veleposestev izšel, bo že vse pripravljeno v pogledu zamejičenja in odmere definitivno podeljenega zemljišča in se bo prepis lahko nemoteno izvršil.

Kontrola izvoza kmetijskih pridelkov.

V sredo, dne 8. maja se je vršila v Beogradu v ministrstvu trgovine konferenca o načrtu okvirnega zakona o kontroli izvoza kmetijskih pridelkov. Konference so se udeležili zastopniki kmetijskega in trgovskega ministrstva ter odposlanci vseh trgovskih zbornic v državi. Ljubljansko zbornico za TOI je zastopal njen tajnik g. Ivan Mohorič.

Na konferenci se je skušalo doseči enotno stališče vseh zbornic in sporazum glede definitivne oblike okvirnega zakona, ker so k prvotnemu načrtu zavzele razne zbornice povsem nasprotna stališča.

Najvažnejše vprašanje na konferenci je bila določitev predmetov, nad katerimi naj se uvede kontrola. Sporazumno se je določilo, da spadajo pod kontrolo vse žitarice, sadje in povrtnina sveže in predelano, konopina in opium. Glede drugih predmetov bodo stavile zbornice posebne predloge.

Konferenca je soglasno sklenila, da se morajo izdati vsi pravilniki in naredbe k temu zakonu le po zaslišanju zborničnih mišljenj.

Drugo važno vprašanje je bila sestava, kompetenca in poslovanje kontrolnih organov. Zasigurano je sodelovanje zbornic pri kontrolnih organih.

Glede izvoza nekvalitetnega blaga, katero ne bo spadalo pod ta zakon, bo izdalo trgovinsko ministrstvo posebne predpise in bode v izdanih uverenjih izrečno kot tako označeno.

Zakon bo v tej obliki, kakor je bil dosežen sporazum, v kratkem sprejet.

Naročajte »Kmetiski list«!

ZVEČER za namakanje

Schichtova
Ženska hvala
Prašek za pranje

ZJUTRAJ za izkuhavanje

Schichtova
terpentinovo milo

pa je pranje gotovo!

Čudna znamenja.

Komaj pred dobrim mesecem smo objavili nekaj zelo zanimivih odstavkov iz mesečnika »Ogenj«, ki velja kot organ krščansko-socialne (»klerikalne«) »Krekove družine«. Takrat smo pripomnili, da bodo mladi fantje nekim starejšim gospodom delali še precej preglavice, če jih »stari« ne bodo pravočasno ukrotili.

Kakor pa dokazuje majniška številka »Ognja«, »stari« še niso ukrotili »mladih« krščanskih socialistov. V članku »Proti enotni fronti« beremo namreč:

»V naših vrstah odmeva klic po enotni delavski fronti. V nasprotnih vrstah se sliši isti klic. Toda odločilnih korakov kljub temu ni. Kje je vzrok?

V delavstvu samem! Največja umetnost kapitalizma je, da je znal v svoj voz vpreči tiste, ki jih je napravil tudi za svoje sužnje (to velja tudi za kmete, op. ur.). Za delavstvo (tudi za kmete, op. ur.) je priklical ali razne politične stranke ali pa je postavil na čelo delavskega (in tudi kmečkega, op. ur.) gibanja razne delavske (in tudi kmečke, op. ur.) voditelje, ki so znali v pravem času delavstvo (in tudi kmete, op. ur.) preokreniti. V vsakem slučaju je bila ustvarjena strankina disciplina, ki je podvrgla svobodno kretanje in svobodno izražanje določilom strankinih pravil, vso oblast pa dala trojici, kvečjemu petorici oseb.

Ali ni res tako?

Le bodimo odkriti! Priznanje pomeni že prvi korak na novo pot.

Mi krščanski socialisti smo tvorili del bivše SLS (sedaj ga torej ne tvorijo več, op. ur.). Po svojih načelih bi bila mogla postati (bivša SLS) in je nekdanj tudi bila prvobornilnica za demokracijo, za zatiranje in izkoriščane. Toda sčasoma so dobili premoč kapitalistično navdahnjeni elementi (»mamonisti«, op. ur.) in tako je zajadrala (bivša SLS) s polnimi jadrji v meščanske vrste. Isto pot je šel tudi bivši voditelj krščanskih socialistov dr. Gosar (dr. Gosarja se torej krščanski socialisti otrešajo, op. ur.). Delavstvo je revoltiralo na znotraj (t. j. na tihem), na zunaj (t. j. javno) ni smelo — radi strankine discipline (sicer bi bili namreč »mamonisti« svoje denarne žepe za krščanske socialiste zadržali, op. ur.).

Potem pravi »Ogenj«:

»Vsega je enkrat konec. Tudi delavske zaspanosti. (Kmetje, kaj pa vi? op. ur.) Polagoma je začelo delavstvo spoznavati, da je bil tedanji sistem strank škodljiv, ker ne ustvarja nič pozitivnega... Delavstvo spoznava, da mora delati za eno in isto silo, ki ne dela, ampak le žanje (kdaj bodo kmetje to spoznali? op. ur.). Ta skupna zavest zahteva skupno fronto.

(Kmetje, kdaj boste spoznali tudi vi, da tudi vi spadate vsi skupaj?!)

Nato zagovarja »Ogenj« ustanovitev skupne delavske organizacije za Slovenijo in se vprašuje:

»Kakšne bi bile posledice?«

Odgovor: »Onemogočeno bi bilo izrabljanje delavstva (in tudi kmetov, op. ur.) potom političnih strank (mi vemo, katerih strank!) in demagogov. Politične stranke so imele in bodo imele to praktičiranje: Za časa volitev so obljubovale delavstvu (in tudi kmetom, op. ur.) vse, po volitvah pa so snedle svoje obljube in morebitne drobtinice so razvpile za bogve kakšne uspehe.«

»Ogenj« konča svoj članek z besedami:

»Radi tega bomo delovali prosti vseh spon političnega jerobstva.«

Kaj naj rečejo kmetje?

V zgornjih vrsticah je »Ogenj« sijajno opisal vso demagogijo, ki jo je uganjala bivša SLS napram delavstvu. Kajti da se napad »Ognja« tiče v prvi vrsti bivše SLS, je več kot jasno.

Mi pa vprašamo kmete: Ali ni bivša SLS tudi kmetov izrabljala v politične namene svojih nekdanjih kolovodij, morebiti še bolj kot delavce. Če pa se delavstvu danes odpirajo oči, ali se kmetom ne bodo nikoli?

Tudi kmetje morajo skupaj, še mnogo bolj nego delavci in se otresti komande tiste gospode, ki jo je pokojni Radič po vsej pravici imenoval »pokvarjeno gospodo«!

Za katerim grmom tiči zajec?

Zaradi boljšega razumevanja cele te zadeve pa moramo pogledati tudi nekoliko za zaveso, da bomo lažje razumeli, kaj se pravzaprav skriva za upornostjo krščanskih socialistov.

Po vzoru Trgovske zbornice so pred leti ustanovili v Ljubljani za delavce tudi Delavsko zbornico. Član Delavske zbornice je vsak delavec in delavka, ki je zavarovan za slučaj bolezni pri bolniški blagajni. Od prispevkov, ki jih plačujejo delavci in delodajalci za zavarovanje za bolezen, se odtegne en del za vzdrževanje Delavske zbornice (kmetje še nimamo svoje kmetijske zbornice, op. ur.).

Tega denarja se nabere v Delavski zbornici precej; na leto več milijonov dinarjev. Nočemo tukaj razpravljati o tem, kako in kaj se s tem denarjem gospodarji, čeprav bi bilo tudi to poglavje jako zanimivo. Povemo le, da gospodarji s tem denarjem poseben upravni odbor, ki ga delavci volijo.

Pri zadnjih »volitvah« so prišli v upravo Delavske zbornice zastopniki tedanjih političnih delavskih strank: socialni demokrati, krščanski socialisti, komunisti itd. Ti gospodje so si med seboj nekako razdelili delo in pa

tudi denar, ki je potreben za izvrševanje tega »dela«. Delavstvo pa ima od svojega denarja razmeroma prav malo koristi ali pa nobene.

Sedeti na mehkih stolčkih bi bila pa še mnogo lepša stvar, če se ne bi bilo treba bati kakšnih novih volitev. Kakšne nove volitve bi utegnile marsikak stolček prevrniti. To je pa treba preprečiti za vsako ceno.

Preprečiti pa se dá taka nesreča najlažje tako, če se vsi dosedanji užitarji delavskega gibanja med seboj lepo pomenijo, da hočejo »skupno delavsko fronto«. Če se namreč ustvari skupna »fronta«, potem se dá postaviti tudi ena sama kandidatna lista, stvar dosedanjih užitarjev bo pa že, da bodo stala na listi »skupne fronte« tudi njihova imena na pravem mestu! Na ta način upajo razni bivši krščanski socialisti, da bodo še zanaprej lepo skupno pri upravi denarja, ki ga teden za tednom in mesec za mesecem pridno zbirajo delavci s svojimi prispevki.

Zato mislimo, da tudi »krščanski socializem« v stvari ni dosti boljši od bivše SLS. Jabolko ne pade daleč od drevesa. Ni pa slabo, da si gospoda vsaj včasih in brk pove, kar enim in drugim po pravici gre.

Zvonovi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 9. junija. Lepo ubrani zvonovi, uliti od Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, bodo tudi letos peli svojo kovinsko pesem na velesejmu. Na to posebno opozarjamo naše podeželsko ljudstvo in že sedaj vabimo vse one, ki nameravajo svojim cerkvam preskrbeti nove zvonove, da si pridejo te ogledati na velesejmu.

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, proti trimesečni odpovedi po 7½% brez odbitka davka na rento.

STANJE VLOG DIN 25.000.000—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnica v MARIBORU
Slomškov trg 3, prtlj., poleg Stolne cerkve.

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru! Zahtevajte prospekte!

Kmetijska Matica.

Že parkrat je priobčil «Kmetijski list» v zadnjem času članke naših tovarišev, v katerih le-ti povdarjajo velik pomen strokovne in splošne izobrazbe našega kmeta. Je to jasen dokaz, da to spoznanje prodira polagoma v najširše vrste našega naroda: Naš kmet spoznava, da zahteva sedanji čas povsod, pri vsakem poklicu, izobraženega, zlasti strokovno usposobljenega človeka, kajti le tak je zmožen vzdržati se v boju za življenjski obstanek. Konkurenca med poedinimi zastopniki istega stanu na eni strani, eden stan proti drugemu na drugi strani in končno konkurenca med posameznimi državami je prisilila že vse stanove, da posvečajo največjo pažnjo in skrb vzgoji svojih naraščajev (n. pr. ustanovitev strokovnih šol), a v isti meri skrbe tudi za izobraževanje starejših (predavanja, tečaji, strokovni listi in knjige). Med vsemi stanovi najbolj zapuščen v tem ozirju, a to posebno še pri nas, je kmečki stan, dasi je po svoji številčnosti najmočnejši in po svojem delu najvažnejši. Res so temu v mnogem krive kmetu nasprotni okolnosti, toda — roko na srce in kar priznajmo: v glavnem smo temu krivi kmetje sami. Pri vsaki priliki tarnamo, kako smo zapostavljeni, kako smo zatirani in izkoriščeni, a nikdar se ne vprašamo, kaj smo pa storili, da bi temu odpomogli. Če kje na svetu velja, velja tu izrek: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Pri nas se je v zadnjih desetih letih mnogo storilo, da se kmetu pomaga: Razne zveze zadrug se trudijo z ustanavljanjem gospodarskih zadrug, Kmetijska družba pomaga s strokovnim poukom, nasveti in tudi preskrbovanjem blaga, kmetijske šole vabijo kmečke mladeniče v svoje učilnice, razna društva, zlasti pa Društva kmetijskih fantov in deklet s svojim lepim glasilom «Gruda», so si stavila za svoj cilj izobraževanje in gospodarski napredek našega kmetkega naroda. Ravno tako je izključno samo našemu kmetu namenjena Kmetijska Matica, ki izdaja vsako leto vsaj 4 kmetijsko-strokovne in poučne knjige za ceno 30 dinarjev. Le potrudimo se do pisarne te ali one navedenih ustanov ali pa vprašajmo tega ali onega moža, ki pri njih deluje, pa bomo videli, kako prosijo našega kmeta, naj sprejme malo poka, malo izobrazbe, naj pride poslušat to ali ono predavanje, naj si ustanovi izobraževalno društvo ali gospodarsko zadrugo, naj čita strokovno knjigo, in kako redko najdejo voljo in razumevanje pri naših ljudeh. Vedno je polno izgovorov, a najčesteje oni, da ni za to potrebnega denarja. Ker pa večina teh ustanov ne zahteva nobenih denarnih žrtev ali pa tako majhne, da jih vsakdo lahko doprinese, to pa tem prej, ker se mu v kratkem stotero poplačajo, zato ta izgovor odločno ne drži. Vem za slučaje, kjer je imel predavatelj po 8 do 10 poslušalcev, pa čeprav je predaval o važni kmetijski panogi in ni bilo nobene vstopnine!

Najzvestejša učiteljica našemu kmetu pa je dobra kmečka knjiga. Kmetijska Matica se tega zaveda in izdaja vsako leto krasen knjižni dar našemu ljudstvu. In mi? Mesto da bi se trgali za te koristne, res naše knjige, ki so nam namenjene in za nas pisane, mi teh knjig ne naročamo, mi teh knjig ne čitamo, mi teh knjig niti ne poznamo! Ali potem še smemo tarnati, da se nam slabo godi?

Ko sem bil zadnjič v Ljubljani, sem govoril s tovarišem, ki je v upravi Kmetijske Maticice. Zvedel sem, koliko je še naših občin, kjer se Kmetijski Matici še ni posrečilo dobiti svojega poverjenika, ki bi nabiral ude za Kmetijsko Matico, kjer torej še sploh ni naročnikov. Da odkrito povem: sram me je

bilo in sklenil sem, da napišem te vrstice v Kmetijski list.

Dolžnost vsakega slovenskega zavednega kmeta je, da se izobrazuje in napreduje, posebno pa da skrbi za dovoljno in vsestransko izobrazbo svojih otrok, ki bodo v težkih časih, ki prihajajo, to še bolj potrebovali. Zato je njegova dolžnost, da za to izobrazbo tudi nekaj žrtvuje — sebi v korist. Sramota pa je za one občine, kjer se ne najde niti eden, ki bi zbiral naročnike za Kmetijsko Matico in širil dobro in poučno kmečko knjigo med naše ljudstvo.

Tovariši, vzdamite se in skušajte vsaj sedaj z marljivim delom popraviti zamujeno. Upravi Kmetijske Maticice pa svetujem, da objavi v Kmetiskem listu vse one občine, kjer še nima poverjenika, da bomo vsi vedeli, kje so naši tovariši tako zaspani, da se za izobrazbo in napredek prav nič ne zmenijo.

J. B., kmet s Posavja.

Cela vas Glínek upepeljena.

Že več let sem obiskava Slovenijo eno izmed največjih gorja, za katere prosimo celo v litanijah, da bi nas ljubi Bog pred njimi obvaroval. Skoro ni minulo nobenega tedna nekaj let sem, da ne bi gorelo v eni ali drugi vasi pa naši lepi Gorenjski. Ogenj se je prikazal danes tu, jutri tam in požar je uničil pridnemu slovenskemu kmetu plodove desetletnega težkega in znojnega dela. Že vesel in zadovoljen, da ima svoj dom urenjen, je pričel nabavljati stroje, moderno poljsko orodje, ki mu naj bi nadomestovalo primanjkujočo delovno silo in lajšalo naporno telesno delo, pa izbruhne požar in ga vrže za trideset in celo petdeset let nazaj. Ves obupan in potrč mora pričeti znova ustvarjati in graditi svoj ljubljani svobodni kmečki dom, ki mu ga je nesreča tako nemilosrdno upropastila.

Letos se je preselila nesreča na Dolenjsko. Pred par tedni je pogorela vas Gatina pri Grosupljem v ponedeljek zvečer dne 6. maja je pa do tal upepelil požar lepo vas Glínek pri Mirni v Mirnski dolini.

Eno uro pred nesrečo je bila še cela vas v najlepšem razpoloženju. Mladi gospodar Anton Vavtar se je poročil in svatje so ravno posedli okrog dobro obloženih miz, ko se začuje od zunaj krik: «Ogenj, ogenj, gori!» Ogenj je izbruhnil ravno v ženinem skednju, za katerim so domači fantje nabijali možnarje in streljali v čast novoporočence. Svatje so planili na dvorišče in videli, da je že ves skedenj v plamenih in da objema ogenj že tudi Vavtarjevo hišo. Močan veter je ogenj tako naglo razširil, da je bila cela vas tekom četrte ure ena sama goreča grmada. Po vseh okolišnih cerkvah je bilo plat zvona in v kratkem času so prihitali gasilci iz Mokronoga, št. Ruperta, Mirne, Ševnice in Sela.

Z najtežjim naporom so obvarovali edine nekoliko oddaljeni hiši Jožeta in Lojzeta Vidmarja.

Nesrečnim pogorelcem je uničeno vse, kar so imeli. Obleka, živež, orodje, skratka: rešili so si samo golo življenje. Pogorele so jim hiše, hlevi, skednji, svinjaki in vsa druga gospodarska poslopja z vsem premičnim in nepremičnim premoženjem vred. Škoda je cenjena preko tri milijone dinarjev.

Uničeni so sledeči posestniki: Anton Vavtar, Jožef Golob, Franc in Jožef Kurent, Alojz Vimar, Ana Novak in Marija Brajer. Zavarovani so za malenkostne vsote.

Ljudem, ki so postali čez noč popolni berači, je pomoč nujno potrebna. Prepričani smo, da bodo oblasti priskočile takoj na pomoč in jim preskrbele za prve dni hrano. Potrebno je pa, da jim pomagamo vsi. Naj se darovi v kakršnikoli obliki: obleka, živež,

denar itd. naj se pošilja naravnost na županstvo občine Mirna.

Tudi naš «Kmetijski list» bo sprejemal darove v sklad za pogorcele. Kot prvi je nakazal g. inženjer Franc Zupančič 1000 Din v ta sklad in se mu v imenu pogorelcev najtopleje zahvalujemo. Posebno premožnejše prosimo, naj posnemajo in pomagajo.

* * *

Vas Kočevska Reka pogorela. Na praznik Vnebohoda je upepelil požar celo vas Kočevsko Reko. Do tal so pogorele 24 posestnikom hiše z opeko krite in 59 gospodarskih poslopij. Posestnikom je uničeno prav vse, živež, obleka, poljsko orodje in stroji, krma za živino in mnogo denarja, ki so ga varčni gospodarji hranili doma. Iz dobrostoječih kmetov so postali čez dan popolni berači brez vsega. Skupna škoda znaša nad 5 milijonov dinarjev. Zavarovalnina bo krila le majhen del škode. Požar so zakrivali otroci, stari od 3 do 5 let, ki so se igrali pod nekim skednjem z vžigalicami. Hoteli so napraviti ogenj in peči krompir. Starši in vsi, pazite, pazite na otroke!

Prvo pomoč pogorelcem v kočevski Reki sta dala veliki župan v znesku 10.000 Din in oblastni komisar v znesku 30.000 Din.

Opomin in poziv prebivalstvu ljubljanske oblasti.

V kratki dobi šestih tednov je zadelo ljubljansko oblast kar sedem večjih požarnih nesreč, ki so imele v štirih primerih katastrofalen obseg. Dva dni po velikonočnem požaru sloveče božjepotne cerkve v Tunjicah ja zažgala strela v žerovnici pri Cerknici šestnajst gospodarskih objektov, tri tedne pozneje je iskra iz lokomotive zanetila v Gattini pri Grosupljem požar, ki je uničil del vasi. Isti dan je gorel ponoviški gozd, a dan na to Pribinci v črnomeljskem srezu. Neodpustljiva lahkomišelnost pa je zopet v zadnjih dneh povzročila veliki katastrofi v Glinuku na Dolenjskem in v Kočevski Reki.

Z občutkom skrbi in groze doznava te nesrečne vesti vsakdo, ki se mu smilijo številne obubožane rodbine in ki mu je mar naše narodno gospodarstvo.

Ti žalostni pojavi me silijo, da resno opozorim vse prebivalstvo ljubljanske oblasti, naj bo ob vseh prilikah skrajno pazljivo z ognjem, naj posebno po vaških in domačih slavnostih pazi na nepredvidneže, ki ob skednjih in kozolcih lahkomišelnost pušijo in netijo ogenj. Posebno pa naj starši nadzirajo otroke, da nikdar ne dobe v roke vžigalic. Županstvom in vsem krajevnim gradbenim oblastvom naročam, da v nobenem primeru ne dovolijo kriti stavb in gospodarskih poslopij s slamo ali lesom ter da ne dopuste postavljati kozolcev in skednjeve preblizu stanovanjskih objektov.

Ponovno pa opozarjam vse posestnike na važnost zavarovanja proti požaru. Ob tolikem številu tako velikih nezgod ne bodo mogle niti državne podpore niti dobrodelne akcije povrniti nesrečnežem nastale škode. Neuvidevnost in skoro trdovraten odpor nekaterih proti zavarovanju se maščujeta.

Predvsem pa naj skrajna in stalna čuječnost obvaruje naše kraje pred nesrečo požarov.

Veliki župan:
Dr. Vodopivec.

Vse kmetovalce opozarjamo, da se je krasni knjigi, ki ima več kot 200 slik in jo je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica. 7: «Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah», cena znatno znižala in da stane sedaj samo Din 80.—. Knjigo toplo priporočamo tudi našim šolam in podeželskim knjižnicam.

DOPISI.

Gorenja vas pri Stični. V soboto dne 4. maja je umrl v starosti 60 let gospod Jožef Čoš, ugleden posestnik in večletni podžupan iz Mleščevga. Rajni Čoš je bil v okraju jako čislán mož pri svojih sovaščanih. Udeležoval se je vselej rad, kadar se je šlo za kako gospodarsko zadevo v občini. Bil je mož organizacije in dela. Družini je bil uzoren, skrben in dober oče. Kako je bil mož čislán in spoštovan v okolju, je pokazal njegov lep pogreb, katerega se je udeležila ogromna množica ljudstva iz bližnje in daljne okolice. Ob odprtem grobu mu je zapel prekrasno žalostinko pevski zbor s Krke pod vodstvom g. šolskega upravitelja Samca. Blagopokojni in nepozabni Čoš, spavaj v miru v domači grudi, prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje.

Iz Oselških hribov. Zopet naj se oglasi malo v našem cenjenem »Kmetiskem listu«. Naša Oselica je pač lep kraj z bistrimi in zdravimi vodami, lepimi smrekovimi in bukovimi gozdovi in s krasnimi hribci, raz katerih je prav lep razgled na naše zasedeno ozemlje. Na žalost, najlepše točke razgleda nam je zasedel Italijan. Smo tik italijanske meje, ob kateri pridno stražijo graničarji, organi finančne kontrole in orožniki. Sliši se, da bomo izgubili žandarmerijsko stanico. To pa ne bo preveč dobro za nas. V naših krajih smo po večini samo kmetje in delavci, zato seveda živimo tudi bolj samotarsko življenje. Zadovoljni smo pa le v naših hribih, ker pač moramo biti. Rekli smo, da smo kmetje in delavci. Smo pa tudi prav pridni kulturni delavci. Taka majhna občina in v takih hribih pa imamo že kar dva društva in sicer Društvo kmetiskih fantov in deklet v Sovodnju in Katoliško prosvetno društvo v Novi Oselici. Oba ta dva društva skrbita za splošen napredek. Posebno Društvo kmetiskih fantov in deklet v Sovodnju, ki je imelo že več predavanj in drugih prireditev. Na binkoštni ponedeljek priredi igri »Kakršén gospod, tak sluga« in »Zamorec«. Katoliško prosvetno društvo je priredilo 9. maja igri »Županov sin« in »Kotar«. Ta dva društva sta oba bolj v zadnjem delu naše občine. Slično društvo kot v Sovodnju bi bilo treba tudi v prednjem delu občine, potem bi se šele izobrazili mi hribovski zapuščenici. Drugič pa kaj drugega. — Član.

Ruperčevrh pri Novem mestu. Priprave za popravo ceste Ruperčevrh—Stranska vas—Pogance so že v teku. Ker tvori ta cesta zvezo med cestama Novo mesto—Karlovec in Novo mesto—Črnomelj in služi za promet precej velikemu bližnjemu in daljšemu okolju, naj bi se popravo pospešilo in temeljito izvršilo. Nujno potrebno bi bilo, cesto podaljšati v najkrajši črti čez Stranko vas na kolodvor v Birčni vasi in čez Stransko vas—Lakovnice—Jurno vas na Podgrad, ker nimajo dosedaj te vasi in njih okoliš nikake prave direktne poti, kaj šele ceste do tega kolodvora. Skrajni čas je, da se v tem pogledu kaj ukrene. Navedene ceste naj bi se uvrstilo po izvršitvi potrebnih del, oziroma po izgraditvi med okrajne ali pa vsaj med občinske ceste. Pri požaru pri Francetu Rataju na Jami dne 17. t. m. se je pokazalo, kako koristno in potrebno bi bilo ognjegasno društvo v neposredni bližini, n. pr. v Stranski vasi. Da bi ogenj uničil celo vas in še sosednje vasi, če bi pihal veter, je vsakomur jasno. V takih slučajih lahko nudi pravo in resnično pomoč predvsem ognjegasno društvo z dobro brizgalnico, in to društvo iz najbližnjega kraja, ki je lahko takoj pri roki, oziroma na kraju nesreče. Zato bi bilo dobro, resno misliti na ustanovitev tega društva v Stranski vasi. S sodelovanjem in prispevki vse bližnje in daljše okolice Stranske vasi in Podgrajske fare, za katero bi to društvo tudi prihajalo v prvi vrsti v poštev, bi bila ustanovitev društva omogočena. — Podgrajska fara je

vsa brez tekočih voda. Pomanjkanje vode v vaseh te fare ob suši in v slučaju ognja je naravnost usodno. Treba bi bilo saj v par večjih vaseh te fare sezidati velike občinske vodnjake, kot n. pr. oni v Birčni vasi. — »Juri zeleni« je bil letos mrzel in snežen. Na Gorjanjih leži še vedno precej snega, ki povzroča hladne vetrove in zadržuje rast. Nevarnost je, da pade še tudi slana in napravi zlasti v nižjih legah na rastlinstvu obilo škode.

Bučka. Kakor povsod po kmetih, tako je tudi pri nas silno pomanjkanje denarja. V zadnji sili se zatekajo kmetje v hosto in odprodajo še poslednje smreke ali hraste, če jih imajo. Švelerji grede po 17 do 20 dinarjev, najlepši hrasti pa od 250 do 275 dinarjev. Smreke in borovci grede tudi po najnižji ceni. Smreke po 100 Din kubik, borovci za brzojavne drogove po 20 Din komad in to 11 m dolgi. Vzrok nizki ceni je predvsem ta, da smo tako daleč oddaljeni od železnice. V Novo mesto je 4 ure, na Bistrico 3 in pol ure, na Videm isto. Še najbližja postaja je Sevnica, toda radi bregov ne pride v poštev. Tudi s prestavljeno cesto od Impolce na Studenec nam ne bo nič pomagano, ker klanci ne bodo mnogo manjši. Ako bi se napravila cesta po Impolskem grabnu na Zavratac, bi šla pa docela po ravnem. Pozneje bi se lahko podaljšala čez Brezovico na Doljne Radulje. To bi bilo za nas velikanskega pomena. Pred nekaj dnevi so bili na Studencu inženjerji. Kakor hitro so kmetje zvedeli, se jih je zbralo okrog 80 samih gospodarjev in so ponovno prisili, da se cesta zgradi po Impolskem grabnu. Prišli so iz vseh prizadetih vasi, da pokažejo resnično voljo ljudstva v tej velevažni zadevi. Na njihovo nujno in utemeljeno zahtevo je izjavil inženjer, da on ne more ničesar preukreniti, ker je tako sklenil cestni odbor. Navzoči cestni odborniki so pojasnjevali na razna vprašanja navzočih kmetov, kako je do tega sklepa prišlo. Alojzij Kirar je izjavil, da on ni nikoli glasoval za Studenec. Mislimo pa, če je cestni odbor tedaj napravil ta sklep morda v prenapljenosti, da se dá to še vedno popraviti, ako je ta sklep edina ovira za cesto po Impolskem grabnu. Naj se skliče ponovna seja cestnega odbora in naj se napravi tak sklep, kakor najbolj odgovarja potrebam večine tukajšnjega prebivalstva. Pretekli teden sta dva moža pobirala podpise za preložitev ceste po Impolskem grabnu na Zavratac in so se prav vsi od nas podpisali. Ker je stvar res velike važnosti, jo bodo gotovo merodajne oblasti upoštevale.

Kmet v nebesih.

Nekoč je umrl siromašen, a silno pobožen kmet ter prišel pred nebeška vrata. Istočasno je prišel tja tudi neki zelo bogat gospod, kateri bi tudi rad prišel v nebesa. Sv. Peter pride s ključem, odpre vrata in spusti gospoda notri, a kmeta kakor da ga ne bi opazil zapre zopet vrata. Na to sliši kmet pred vrati, kako so v nebesih gospoda veselo sprejeli, kako so mu peli in godli. Nastane zopet tišina in sv. Peter pride in spusti v nebesa še revnega kmeta. Ta je pričakoval kdaj bodo začeli svirati in peti, kakor preje, ko je vstopil bogataš. Toda vse je ostalo tiho in mirno. Sicer so ga prav ljubeznivo sprejeli, prišli so mu nasproti angeli in ga spremljali, ali pel ni nihče. Tedaj vpraša kmet sv. Petra, zakaš je tudi pri njegovem prihodu ne poje in gode kakor se je pri bogataševem; izrazil mu je dvom, da se celo v nebesih pristransko postopa, kakor se to dogaja na zemlji: »Nikakor ne,« mu odgovori sv. Peter. »Tebe imam rad, kakor vsakega drugega in užival boš vse nebeške radosti, kakor oni bogataš. Toda, pomisli, takle reven kmetič, kakor si ti, pride vsak dan v nebesa, a tak bogataš, kakor si ga ravno preje videl, komaj na vsakih sto let enkrat.«

NOVICE.

Kraljeva rodbina na Bledu. V nedeljo dne 12. maja je prispela na Bled kraljica Marija s svojima dvema sinovoma, kraljevičem Petrom in princem Tomislavom ter prince Pavle s princeso Olgo. Kakor zatrjujejo listi bo prišel v najkrajšem času tudi sam kralj Aleksander na Bled.

Škofje in verski pouk v šolah. Na Vnebohod se je vršila v Zagrebu konferenca med zagrebškim nadškofom dr. Bauerjem ter beograjskim škofom Rodičem in dubrovničkim škofom Carevičem. Na konferenci so razpravljali o nadaljnjem postopanju glede načrta novega šolskega zakona, kateri predvideva, da ostane sicer verouk obvezen učni predmet v osnovnih šolah, vendar naj bi stroške za učne moči nosile cerkve. Proti takemu načrtu so nastopili tudi pravoslavni škofje in so zaprosili pri kralju za avdijenco skupno s katoliškimi škofi, da obrazlože svoje stališče.

Sestanek zunanjih ministrov Male antante. V ponedeljek dne 20. maja se sestanejo v Beogradu g. dr. Beneš, zunanji minister Češkoslovaške, g. Minorescu, zunanji minister Rumunije in g. dr. Kumanudi, zastopnik našega zunanjega ministra.

Zakon o samoupravnih cestah podpisan. V sredo, dne 8. maja je kralj podpisal zakon o državnih in samoupravnih cestah. Resorni minister bo v prihodnjih dneh izdal uredbe, ki so z zakonom v zvezi.

Blagajniške ure pri davčnih upravah. Radi nove organizacije finančne stroke, ki nalaga davčnim upravam izredno veliko internega uradnega dela, se je do nadaljnjega odredilo, da bodo trajale izza dne 15. maja t. l. blagajniške ure pri davčnih upravah le ob delavnikih in sicer samo dopoldne od 8. do 12. ure. Strankam se priporoča, da se v čim večji izmeri poslužujejo plačevanja raznih davščin v poštne čekovnem prometu in to tembolj, ker bodo pri vsakem poštne uradu poštne položnice na razpolago. Na hrbtu poštne položnice pa naj vedno označijo namen plačila.

Zahteve malih žagarjev. V Beogradu se je mudila pretekli teden deputacija malih žagarjev iz Gorskega kotora in je posetila ministra za šume in rudnike ter ministra trgovine. Zastopniki malih žag so posredovali in prosili, da bi se uzakonil pravilnik, po katerem bi smele dobivati male žage les iz državnih gozdov za svoje potrebe brez licitacije v višini do 3000 m³ in sicer po ceni, kakor jo določi minister za šume in rudnike. Svoje zahteve so podprli z razlogi, da nimajo sredstev, da bi mogli na licitacijah konkurirati z velikimi žagami, ki razpolagajo z velikimi kapitali. Ministra sta obljubila, da bodeta upoštevala njihove želje.

Avtobus zgorel. Pretekli teden bi se kmalu dogodila blizu Zg. Sv. Kungote težja nesreča, da se niso potniki na Smonikovem avtobusu pravočasno rešili. Avtobus se je namreč nepričakovano vnel in popolnoma zgorel.

Nova tovarna za aluminij. Francoski kapitalisti bodo še letos zgradili v bližini Splita veliko tovarno za aluminij. Kakor znano se nahajajo v Dalmaciji ogromna ležišča boksita, iz katerega pridelujejo kovino aluminij.

Zakon proti korupciji. Beograjski časopisi prinašajo iz Južne Srbije poročila o tožbah, ki prihajajo na okrajno sodišče v Skoplju proti raznim državnim uslužbencem po zakonu o korupciji. Dosedaj je prijavljenih sodišču že 1792 slučajev. V preiskovalnem zaporu se nahaja od teh 66 oseb. Med obtoženimi se nahajajo najrazličnejši uradniki, tako sreski poglavarji, šefi finančnih uprav, poštarji, blagajniki in drugi. Ker se pritožbe z dneva v dan množe, je zaprosilo skopljsko sodišče še za deset preiskovalnih sodnikov, da bodo mogli ves material pregledati in izvršiti.

Prostovoljno gasilno društvo v Globodolu. Ob obstoju desetletja gasilnega društva v Globodolu praznuje svojo desetletnico na binkoštni pondeljek dne 20. maja, združeno z vrtno veselico, šaljivo pošto in srečolovom. Spored: Ob 10. uri služba božja, blagoslovitev gasilnega doma. Pri veselici sodeluje godba na pihala. Pričetek veselice takoj po blagoslovu gasilnega doma. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo prepotrebne orodja se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vladno vabimo. — Odbor.

Koliko prebivalcev šteje Jugoslavija? — Prihodnje leto se bo vršilo v naši državi splošno ljudsko štetje. V te svrhe je namenjen kredit v znesku 3 milijonov dinarjev. Štetje se bo izvršilo tudi v Srbiji, kjer služi še vedno statistika iz leta 1910 pred vojno.

Število živine in perutnine v naši državi. Kmetijsko ministrstvo je objavilo te dni statistiko živine in perutnine v naši državi. Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo koncem leta 1928 v naši državi 1.120.000 konj, 3.730.000 glav goveje živine, 2.770.000 prašičev, 7 milijonov 736.000 ovac in 1.739.000 koz.

Policaaj ukradel pol milijona dinarjev. Beograjski policijski uradnik Žarko Radulović je pred pravoslavno velikonočjo dobil 7 dni dopusta. Predno pa je dopust nastopil, je pobral iz policijske blagajne, od katere ključ mu je bil poverjen, pol milijona dinarjev, nakar je brez sledu izginil. Policijska je izdala za njim tiralico.

Človeško truplo v poštnem paketu. V skladišču na železniški postaji v Nišu so odkrili pretekli teden strahovit zločin, katerega žrtve še niso mogli ugotoviti. Zločin je bil izvršen na nenavaden način. Z beograjskim vlakom je bila odposlana v Niš okrog 50 kg težka poštna pošiljka na naslov dr. Pavloviča v Nišu. Z drugo prtljago so spravili tudi ta paket v skladišče. Ko so drugi dan premetavali železničarji pakete, je iz neke vreče prihajal poseben smrad. Delavci so opozorili postajenačelnika, ki je pustil paket odpreti. Ko so odmotali vse ovoje, se jim je odkrilo človeško truplo moškega spola, srednje starosti, brez glave in nog. Postajenačelnik je hitro obvestil policijo, ki je uvedla preiskavo. V Beogradu je policija našla nosača, ki je pošiljko oddal na postaji. Nosač je natančno opisal osebo, ki mu je paket izročila in upajo, da bodo zločinca kmalu odkrili.

Razširjenost radija v Rusiji. V Rusiji se je ustanovilo društvo prijateljev radija, katero šteje danes že nad 400.000 članov. Vsak član ima svoj radijo aparat. Društvo si je nadelo za nalogo, da bo tekom prihodnjih petih let število radio-amaterjev (prijateljev) dvignilo na več milijonov.

Strahovit potres v Perziji. Ruski in angleški listi javljajo o strahoviti potresni katastrofi, ki je zadela pretekli teden Perzijo. Cele pokrajine so popolnoma razdejane. Nad 100 mest je porušenih in zravnanih z zemljo. Po neki dolini je nastala vsled potresa 17 km dolga in 8 m, ponekod celo 800 m široka razpoka, iz katere puhte podzemeljski plini. Več rek je usahnilo in izginila so cela jezera. Smrt je našlo najmanj 60.000 ljudi. Prvo pomoč je poslala Rusija.

Atentat na Voldemarsa, litovskega ministrskega predsednika, ki je bil izvršen pretekli teden, se je ponesrečil. Atentatorji so zadeli njegovega adjutanta, ordonančnega oficirja in predsednikovega nečaka. Vsi trije so podlegli smrtonosnim strelom. Samega predsednika ni zadela nobena kroglica. Kljub številnim aretacijam še niso mogli dognati storilcev. V bližini mesta atentata so našli v grmovju skritih več bomb in granat.

Potres v Srednji Aziji. V Perziji in ruskem delu Turkestana je pretekli teden razdejal potres cele pokrajine. Več vasi in naselbin je do tal porušenih. Iz ruševin so potegnili več sto mrtvecev. Škoda gre v milijone.

Rusija bo uvedla latinico. Največja slovanska država, Rusija, se je posluževala cirilskega pisma, kakor Bolgari in Srbi ter do nedavna tudi Rumuni. Moskovska akademija znanosti pa javlja te dni, da je vse pripravila za spremembo na latinsko pismo, kakor pišemo Slovenci, Čehi in Poljaki. Službeni akti in knjige prično izhajati v latinici že prihodnje leto.

Zločinski grobar. V rumunskem mestecu Konstanci so prišli ljudje na sled pokopališčnemu grobarju, ki je izkopaval mrlične in jih krmil svinjam. Ko so nameravale oblasti zločinca prijeti, je ta pobegnil in brez sledu izginil.

II. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Žalec v Savinjski dolini, dne 30. aprila 1929. Od našega zadnjega poročila se vreme ni izboljšalo. Nekaj lepim dnevom sledi zopet dež, ki zelo ovira obdelovanje nasadov. Hmeljarji postavljajo sedaj droge, napenjajo žico, gnojijo in razkopavajo grobove ali grebene. Druga leta so se koncem aprila in začetkom maja že privezovale trte, danes pa komaj bodejo iz zemlje. Lepo in suho vreme bi bilo nujno potrebno.

Tedenski koledar.

- 19. maja, nedelja: Binkošti.
- 20. maja, ponedeljek: Bink. pond.
- 21. maja, torek: Feliks.
- 22. maja, sreda: Julijana.
- 23. maja, četrtek: Deziderij.
- 24. maja, petek: Ivana.
- 25. maja, sobota: Urban.

Sejmi:

- 19. maja: Bogojina,
- 20. maja: Mozelj.
- 21. maja: Radovljica, Metlika, Topolovec, Bušeča vas, Radohova vas, Videm, Mozirje, Središče, Loče, Sv. Ema, Radgona.
- 22. maja: Loka pri Zidanem mostu, Lambert, Cirknik.
- 23. maja: Tinje, Ig, Sv. Urban.
- 24. maja: Nova vas.
- 25. maja: Radeče pri Zid. mostu, št. Gotard, Vesela gora, Mengeš, Podvelb, Svibno, Rogatec, Svetina, Vitanje, Slivnica, Luče, Marenberg, Laško.

Valute:

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-48,
1 švicarski frank	Din	10-95,
1 avstrijski šiling	Din	7-98,
1 angleški funt	Din	276-10,
1 ameriški dolar	Din	56-77,
1 francoski frank	Din	2-22,
1 češkoslovaško krono	Din	1-68,
1 italijansko liro	Din	2-98,

Ponarejanje vina pred sodiščem.

Pretekli teden se je vršila pred mariborskim okrajnim sodiščem razprava proti funkcijonarjem »Osrednje štajerske vinarske zadruge« v Mariboru radi obtožbe ponarejanja vina. Na zatožni klopi so sedeli katehet Alojzij Rezman, kaplan Franc Hrastelj; Robert Košar, član glavnega odbora Kmetijske družbe; Ivan Lorbek, posestnik v Mariboru; Ivan Gerlič, kletar zadruge ter Fr. Kovačič, kletarjev pomočnik.

Obtožbo je dvignilo državno pravdnštvo zaradi ponarejanja muškateleca. Kazensko ovadbo je napravila gospa Milka Pihlerjeva, bivša načelnica mariborskih Orlic.

Ponarejeni muškatelece je uradno ugotovila državna kmetijska in kontrolna postaja v Mariboru po inž. Mohorčiču in dr. inž. Caza-furi. Ker so obtoženi odklonili sodnika in izvedence, je bila razprava preložena. Ko bo zadeva končana, bomo poročali več.

NARODNI GOSPODAR

Tržne cene. Govedina: I. vrste 18 do 20, II. vrste 16 do 18 Din; 1 kg telečjega mesa I. 20 do 22-50, II. 16 do 20, 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 20 do 22, slanina domačih prašičev 23 do 25, slanina mešana 25 do 26, slanina na debelo 25 do 26, masti 30 do 32 Din; 1 kg koštrunovega 13 do 14, jagnjetine 18 do 20, kozličevine 23 do 25, konjskega mesa I. 8, II. 6 Din; piščanec majhen 15, kokoš 25 do 30, petelin 30 do 40, domači zajec, manjši 7, večji 15 Din; 1 kg karpa 25 do 30, ščuke 25 do 30, postrvi žive 80, mrtve 60, mreene 15 do 20 Din; 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 44 do 48, masla 40 do 44, bohinskega sira 34 do 40, sirčka 8 do 10, eno jajce 1 do 1-25 Din; 1 liter starega vina 16 do 22, dalmatinca 11 do 14, čaša piva 3-50, vrček piva 4-50 do 5, steklenica piva 5-50 do 6 Din; 1 kg belega kruha 5-50, črnega 4-50, rženega 4-50 Din; 1 kg luksurnih zabol 10, jabol 1. 9, II. 7, III. 5, oranža 1 do 2-50, limona 0-75 do 1, 1 kg orehov 12 do 13, luščenih orehov 36 do 40, suhih češpelj 8 do 12, suhih hrušk 10 Din; 1 kg kave Potroriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 70 do 80, III. 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 13-50, sladkorja v kockah 15, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli debele 2-50, mlete 2-75, celega popra 70, mletega popra 72, 1 liter petroleja 7-50, 1 kg moke št. 0, na debelo 410 do 415, na drobno 4-75 do 5, št. 2, na debelo 385 do 395, na drobno 4-50 do 4-75, št. 4 na drobno 4-25 do 4-50, št. 5 na debelo 360 do 370, št. 6, na debelo 315, na drobno 3-50 do 4 Din; 1 kg kaše 5-50 do 6, ješprenja 5 do 6, otrobov 2-50, koruzne moke 4 do 4-50, pšeničnega zdroba 6 do 7, ajdove moke I. 6 do 8, II. 6, ržene moke 4-50 do 5 Din; 1 q pšenice 295 do 300, rži 295 do 325, ječmena 315 do 330, ovs 300 do 330, prosa 290, koruze 330, ajde 280 do 290, fižola ribničana 830, prepečarja 875, leče 1400 do 1600 Din; 50 kg premoga 80, 1 tona premoga 440, 1 m³ trdih drv 180, mehkih drv 70 Din; 1 q sladkega sena 175, polsladkega 150, kislega sena 125, slame 100 Din.

Najvažnejša, četudi ne najnovejša vest je, da se perilo namoči čez noč v raztopini »Ženske hvale«, nato pa se izpere s Schichtovim terpentinovim milom. — Varujte se ponaredb!

Kako zatiramo polže na mladem fižolu? Naši kmetje sade fižol z najlepšimi nadami v obilen pridelek. V spomladnih dneh pa opazijo na mladih fižolovih listih male, bele in mastne polže. Ti škodljivci objedajo tako dolgo nežno fižolovo rastlinico, dokler jo popolnoma ne uničijo. Temu se na sledeči način odpomore: Takoj, ko opazite polže na fižolu, potresite v zgodnih jutranjih urah po fižolu zelo suhega pepela. Pepel je najboljši od trdega lesa. Že po nekaj dneh odpadejo polži in ostane fižol lepo čist.

Kako je k nam prišel krompir?*

Še celo svoj regiment krompirjevcev smo imeli, pa vendar nikdo ne more verjeti, da pred 150 leti v Sloveniji še skoraj nismo poznali krompirja, ki danes brez njega biti ne moremo. Težko se je udomačil pri nas in kmetje so se ga branili, kolikor so mogli. Sicer pa tudi v drugih deželah ni bilo drugače, saj so se temu koristnemu pridelku upirali čez 200 let, dokler se ni popolnoma udomačil in razširil.

* Po Jutru od 12. t. m.

Cesarica Marija Terezija in cesar Jožef II.

imata največ zaslug, da so ga začeli pridelovati tudi v naših krajih. Že na prvi seji leta 1767. ustanovljene Kmetijske družbe je vlada naročila izdelati pouk, kako je treba saditi »zemeljska jabolka« ali »podzemeljski kostanj«, kakor so tedaj imenovali krompir. Še več! Cesarica je celo obljubila dva cekina nagrade vsakomur, kdor bi v štirih letih, t. j. do leta 1771. zasadil kak prostorček s krompirjem, če tudi le toliko sveta, kolikor ga more en delavec prekopat v enem dnevu. Še celo dvojno nagrado je lahko dobil, kdor je zasadil krompir, ker je cesarica leto dni prej razglasila:

»Kdor obdela kak pust ali zboljša kak malo rodoviten kraj, bo

prost 12 let vsakega davka.«

Kljub nagradam se Slovenci niso hoteli oprijeti krompirja, da je cesar Jožef II. moral pozvati mestno in deželno gosposko, naj priporoča sajenje krompirja. Cesar Jožef je tudi obetal po 2 cekina nagrade, a že samo za dve leti. Preverjen v uspeh svojega oklica, pravi cesar, da čez dve leti teh daril sploh ne bo več treba, ker bo med tem že vsak kmet sam spoznal krompirjevo korist in ga sadil, češ, da je krompir vendar najboljši nadomestek za žito ob slabi letini. Po Nemškem — pravi oklic — ga sade že splošno in tudi na Češkem ima že več stotisoč ljudi velike koristi od njega, bodisi da pitajo ž njim govedo ali perutnino, bodisi da delajo iz njega žganje, skrob in puder, da ga mešajo med kruh in ga rabijo pri raznih kuhah in pekah.

Iz teh oklicev se vidi, da se našim prednikom ni mogel krompir prikupiti več desetletij, zlasti so se ga branili Ljubljanci. Ljubljanski magistrat je na cesarjev oklic kar naravnost odsvetoval sajenje krompirja, češ, da ni upati, da bi ga kdo nasadil, ker v okolici Ljubljane pridelujejo le žito in tudi zemlja ni zanj ter zato kmetu vsak sadež vrže veliko več.

Vendar je pa krompir preveril tudi najtrše butice o svojih koristih, da je bil

v francoskih časih

pri nas že splošno znan sadež.

Najvnetejši zagovornik krompirja je bil pa naš pisatelj, dobri pater Marko Pohlin, ki je leta 1789. na Dunaju izdal svojo koristno knjigo »Kmetam za potrebo inu pomoč«, za naše razmere prekrojen prevod Beckerjeve knjige iz nemščine. Pater Marko in pater Marcellin, kakor je bilo pri frančiškanih ime Valentinu Vodniku, torej nista pisala samih pesmic in povesti, temveč sta s svojim literarnim udejstovanjem storila svojim sodobnikom tudi kaj bolj koristnega, saj sta vendar napisala pouk bobicam, kuharske bukve in pa »ukapalne vesele inu žalostne pergodbe... za mlade inu stare lude«. Skrbni oče Marko imenuje krompir »krožiče« in ga priporoča tako-le:

»Krožiči jen turška rejpa,
lepa vela (bela) jen erdeča,
oboje se berš restepa
v želodecu. Jej njo, če nis' trepa (trapa)!
žvini jen ludem ta lepa
repa zdrava je jen všeča.

Krožiči, lih toku tudi turška repa (Helianthus tuberos., Erdbirn, Grundbirn, ki jo sedaj sade poredkoma še na Dolenjskem in ji pravijo papeževa repa) so en cel (prav) posebne sad te zemle, za katirega volo be mi imeli Boga inu tega hollendarskega barkadorja Franceta Draketa, katir je narpoprej v lejtu 1586. iz unega kraja svejta na naše kraje čez morje prepelal, hvaliti. Krožiči se puste suhi iz soljo poštopani jesti, se puste med kislju zele, korenje, repo, grah, opresnu zele, ohrovt inu skorej med uso zakuho mejšati; ti manjši se znajo v župo dijati, koker knedelni, iz njuh se zna sok narediti, krofi inu kruh peči.

Modre inu šparovne gospodine per veliki domačiji vedo tudi iz krožičov kerfkyo (štirko) narejati kolker nje čez lejtu per domu potrebujejo.«

Koker je dobru de človek per useh rečeh pamet nuca tok more tudi per temu toku nucnemu sadu previdn biti. Ako namreč grompori per mokrotni lejteni (letini) premokru zrasedo ali scer v enemu mokremu gruntu se zore, tok se nasmejo tolkukrat koker scer, ampak

usak teden ki 2 krat jesti,

scer utegnejo škoduvat.«

Ker nimamo dosti prostora, moramo izpustiti tudi žalostno istorijo, kako je v »brandenburgarski pokrajni« popadla vse ljudi huda griža, ker so jedli preveč nezdravega krompirja, bolj zanimivo je pa navodilo,

kako se krompir izboljša.

Nekega leta, pripoveduje oče Marko, so ljudje opazili, da se ta novi sad zvrže in je vedno slabši in bolj nezdrav. »Zastopni« gospodarji so našli »2 mikelna (dvoje sredstev), kako se krompir poboljša. Prvi način je ta, da se krompir seje.

Dober, svež in zdrav krompir se na vrtu vsadi in pusti do jeseni, da seme dozori. »Tedaj se te zrela jabolka (seme) pobero te se skus en precejavnek v eno kad polno vode spušajo, inu sejme pade na dnu.« Potem se seme posuši, med pivnikom in shrani na zračnem prostoru čez zimo. Spomladi se seme zelo redko vseje, okopuje in nagreba, jeseni se pa drobni krompirčki zakopljejo v globoke jame, da ne poganjajo, prihodnjo pomlad se pa sade. »Tu da eno čel novo dobro sorto teh krožičov.«

Kot drugo sredstvo za poboljšanje krompirja pa Pohlin svetuje, naj se sadi nerazrezan krompir. »Ako kedu tu toku ene lejta zapored triba, tok bode tudi celo sorto na žmahu inu dobičku pobulšal.«

Tudi kuharic ni pozabil bosonogi redovnik in jih uči tako-le:

»Per kuhi nesme voda krožičkov popolnema čezpokriti inu, če hitrejši per enemu

močnemu ognju zavro bel (bolj) gerlu duše (diše).«

Za krompir vnetemu pridigarju se trdovratni kmetje niso mogli ustavljati in novi sadež se je kmalu udomačil. Ljudstvo je spoznalo njegovo vrednost in kmalu mu je gorenjski šolmašter zložil naslednjo himno:

Pesem od podzemeljskih jabolk.

En nov gostač je persu v Krajn,
Časti jen hvale vreden,
Pred nekaj lejtimi tukaj zajn
Nej vejdu skor nobeden;
Vikši so ga perporočevali,
De b' ga s častjo gor uzeli.
En dober mož je, smo spoznali,
De smo ga vsi veselji.

Gospud Krumpir je ta gostač;
Dosti dobriga je sturu.
Tu spriča gospud, kmet, berač;
Lakote je pomuru.
On dosti jezar ludem
Čeva, trebuh razširu,
Tudi dosti kašt jen skrinj per tem
Je z žitam namiru.

On je po cel deželi zdej
Na jerperge nastavljen,
Zuper sovražnika vselej
Je on na boj perpravlen.
Če je žitu in mesu dragu,
Lakoto proč odžene.
Ali ku bi kdu izreč mogu
Na kulk viž da življenje.

En pošten mož je ta gostač,
Gospod na mizo hodi,
Ja ona ga naprav drgač,
Ga bolj žlahtno obloidi;
To ravnu je zajn ena čast,
K mu po pravici sliši,
On zadubi skuz tu oblast
Perstopit k vsaki hiši.

Gradnik ga rad u solati jej,
Al' sparjenga v kozici,
Nekteri tudi to povej,
De dober je v potici.
On bo večkrat mešan v testu,
Tudi per ognju palen,
Dobro diši, jen bo zatu
Od pametnih pohvalen.

Kmet ga prav žlahtno ne naprav,
Rad iz njega žganjce kuha,
Med zele jen repo ga stav,
In s tem perspara kruha.
V oblic je dober, prav berač,
Tudi lakot proč odpele,
Če ga nej moč napravit dergač,
Ker nej moke, zabele.

Ne deb na dosti viž samu,
Bil za špižo človeku,
On je tudi raztrganemu
Dav gvant, je ga obleku.
Dosti pridelku kmet proda,
Ktere krompir perspara,
In za žlahtne gvante da,
Ker prej nej mu denara.

Ženske z njega štirko sture
Inu nih gvante kerpajo,
De jem na glav terdu stoje,
Kader prijatlje imajo.
Popisati mogoče nej
Dobrot tega gostača,
Kdur ga ne hval, ta vreden nej,
De se u Krajni obrača.

Prometna banka d. d.

Liubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogel-Pred Škofljo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.

Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opremah
Istotam švicarski
pletilni stroj **DUBIED**
Pisalni stroj **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Za birmance!

srebrne žepne ure Din 250.—
nikelnaste žepne ure Din 48.—
srebrne ovratne
veržice z obeskom Din 30.—
14-kar. zlate ovratne
veržice z obeskom Din 100.—
14-kar. zlate ovratne
zapestne ure na
traku Din 350.—
budičke (wekerce). Din 60.—
Precizne žepne ure, »Schaff-
hausens«, »Omega«, zlatnina,
briljanti v veliki izbiri.

Ivan Pakiž
Ljubljana, Pred Škofijo 15

je najprimitivnejša in naj-
boljša spona sedanosti!
Razpošilja po naročilu trrdka

Josip Vovk & Co.
Lepoglava
Zahtevajte prospekte o naših
izdelkih. — Trgovci popusti!

Refl. zastopstva se oddajajo.

Kadar kupujete v mestu svoje
potrebščine, podpirajte v
prvi vrsti trgovce, ki v našem
listu nudijo svoje blago.

Kmetje!

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Splošne gospodarske zadruga
r. z. z. o. z. V SEVNICI

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 2. junija 1929 ob 9. uri dopoldne
v zadružnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1928.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Sevnica, dne 12. maja 1929.

Načelstvo.

Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite
dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z. o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana - Medvode. Lastnik Franjo Medić.
Podružnica Maribor - Novi Sad.

Medni kangam
sportni ševjot
na rime oblike.
Velika izbira,
ugodne cene.
L. WILLIAMS - PU ŠPORT
Ljubljana

BLAGO
za ženske oblike, svilene
volnene in perline, sadaje
zavrti — žilkega lavra
Velika izbira,
množično ceneno
L. WILLIAMS - PU ŠPORT
Ljubljana

Hočete se osvoboditi svojega revmatizma, protina?

Trganje in bodenje v udih in sklepih, otečeni udje, skriviljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so čisto posledice revmatizma in protina, katerega je treba odstraniti, ker sicer bolezen vse bolj napreduje.

Jaz Vam nudim

zdravilno pijačo, ki raz-
kraja sečno kislino, po-
spešuje izmeno snovi
in izločenje, torej ne
tako zvan univerzalni
ali tajni lek, nego pro-
dukt, ki ga nam nudi
sama mati narava za
blagor trpečega člo-
veštva.

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo.

Pišite mi takoj, pa dobite iz mojih, v vseh deželah obstoječih skladišč poskušnjo zajedno s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju.

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. 16.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal
(mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

Semena: lucerno, domačo deteljo, travna semena, se-
mensko peso, češki semenski oves, grašico i. dr.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.

»ILOVAC«

Tvornica glinastih
strešnikov in opeke

Fröhlich & Bichler

Karlovac

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke.
Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor
tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo **falcovani in dvakrat falcovani**
strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta zidne in strešne
opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi.
Dobavijo se **franko na vsako postajo.**

Generalno zastop-
stvo za Slovenijo: **»EKONOM«** Ljubljana
Kolodvorska 7